

MIRĀŽA
(absurda viencēliens)

Darbojas:

DŽORDŽS - britu aristokrāts

MĒRIJA - viņa sieva

NENSIJA - viņa mīļākā

BETIJA - ielasmeita

DŽAMILS - pavadonis

SPĪDOLA - tēls no Raiņa lugas "Uguns un nakts"

DŽORDŽS, DŽAMILA VADĪTS, AR MĒRIJU, NENSIJU UN BETIJU VELKAS PA
TUKSNESI.

Džordžs. Džamil!... Džamil!... Kā sauc šo sasodīto vietu, uz kuru tu esi mūs
atvedis?

Džamils. Šeit ir Sahāra, sahib.

Džordžs. Sahāra?... Nolādēts! Kāpēc te ir tik daudz smilšu?

Džamils. Tāpēc, ka te ir tuksnesis, sahib.

Džordžs. Tuksnesis?

Mērija. Vai dienī, Džordž! Kāpēc tu esi mūs atvilcis uz tuksnesi?

Džordžs. Ne jau es tas biju, Mērij, bet šis sasodītais arābs! Kāpēc tu mūs
atvilki uz tuksnesi, Džamil?

Džamils. Tāpēc, sahib, ka jūs izteicāt vēlēšanos pēc lenča nedaudz
pastaigāties kopā ar dāmām.

Džordžs. Pie velna, Džamil! Bet kāpēc tieši uz šejieni? Kāpēc uz Sahāru,
Džamil?

Džamils. Tāpēc, ka lēdija izteica vēlēšanos papriecāties par saulrietu,
sahib. Un tas nav nekur tik skaists kā Sahārā!

Džordžs. Nolādēts, Mērij! Tu pie visa esi vainīga! Kāda velna pēc tev
pēkšņi ievajadzējās papriecāties par saulrietu?

Mērija. Bet kā es varēju iedomāties, ka tas būs tik tālu, Džordž? Esmu
pieradusi, ka saulrieti parasti ir kaut kur tuvumā!

Džordžs. Pie velna, Džamil! Apstāsimies uz brīdi!

Džamils. Kā pavēlat, sahib.

VISI ATKRĪT SMILTĪS, PARĀDĀS SPĪDOLA.

Mērija. Re - vēl viena palaistuve!

Nensija. Es nesaprotu, ko jūs ar to gribējāt teikt?

Mērija. Jūs pietiekoši labi sapratāt, ko es ar to gribēju teikt.

Betija. Es nemaz negribu noliegt, ka esmu palaistuve, bet sers Džordžs bija
tik laipns, ka uzaicināja mani piedalīties šai pastaigā - ticiet, pati es
nebūtu iedrošinājusies uzplīties.

Mērija. Tas nemaz nebija domāts uz jums!

Nensija. Tad varbūt tas attiecās uz mani?

Mērija. Daudzmaz izglītotai sievietei vajadzētu saprast pašai!

Nensija. Ak tā?!

Džordžs. Nomierinies, Nensij - Mērija bija tik laipna, ka savus vārdus veltīja tai tur svešīniecei. Kas viņa ir, Džamil?
Džamils. Tā ir mirāža, sahib - mūsu pusē to mēdz dēvēt arī par fatamorgānu.
Betija. Mīļā pasaulīt! Ko tik nedabū redzēt...
Nensija. Par mirāžām mums mācīja koledžā - tā ir dabas parādība: kaut kas, kas atrodas ļoti tālu, pēkšņi izrādās tepat blakus, tas ir tāds optisks efekts.
Mērija. Jūs patiešām esat izcili gudra.
Betija. Mīļā pasaulīt! Optisks defekts!
Mērija. Interesanti: vai viņa te vēl ilgi tā tirināsies? Mani tas jau sāk nervozēt!
Spīdola. Vēl cīņa nav galā! Tā nebeigsies! Tev, Lāčplēsi, Spīdola palīgā ies! (Pazūd.)

Betija. Pazuda.
Mērija. Nu, paldies Dievam! Manis pēc varam iet tālāk!
Betija. Jā, lēdij!
Džordžs. Ejam, Džamil!
Džamils. Klausos, sahib. (Ved visus tālāk.)
Nensija. Man likās, ka viņa pirms pazušanas kaut ko teica.
Mērija. Domāju, ka tas nebija nekas svarīgs.
Betija. Manuprāt, viņa mums draudēja, lēdij.
Mērija. Pat ja tā - neiesim taču mēs pievērst uzmanību katras palaistuves draudiem!
Nensija. Ko jūs ar to gribējāt sacīt?!
Mērija. Neko tādu, kas neattiektos uz jums!
Betija. Jā, es patiešām esmu palaistuve...
Mērija. Neņemiet to tik ļoti pie sirds, mīļā! Katra otrā sieviete šodien ir palaistuve!
Nensija. Un kura tad būtu tā otrā?!
Mērija. Skaitiet pati! Jūs taču esat mācījusies koledžā, nevis es!
Betija. Jā, maniem vecākiem nebija naudas, par ko sūtīt mani skolā, tāpēc arī es kļuvu par palaistuvi.
Džordžs. Nolādēts! Džamil! Cik tālu vēl ir tas tavs saulriets?
Džamils. Vēl tāds gabaliņš atlicis, sahib.
Džordžs. Tad apstāsimies pirms izšķirošā posma... rīkle galīgi izkaltusi...
Džamils. Klausos, sahib.

VISI ATKRĪT SMILTĪS.

Mērija. Rīkle tev izkaltusi tāpēc, ka tu pēc lenča dzēri viskiju bez sodas!
Džordžs. Nē, es dzēru ar sodu, bet bez ūdens.
Mērija. Nu lūk - tieši to es gribēju teikt!

PARĀDĀS SPĪDOLA.

Betija. Atkal tā sieviete, lēdij!
Nensija. Interesanti zināt - vai viņa atkal kaut ko teiks?
Betija. Vai viņa atkal mums draudēs, lēdij?
Mērija. Kā tad es to varu iepriekš zināt, mīļā?

Spīdola. Vēl cīņa nav galā! Tā nebeigsies! Tev, Lāčplēsi, Spīdola palīgā ies!
(Pazūd.)

Džordžs. Dīvaina sieviete.
Džamils. Visas sievietes ir dīvainas, sahib.
Mērija. Jāteic, ka atsevišķi vīrieši ir vēl dīvaināki.
Betija. Un viņa atkal mums draudēja, lēdij!
Mērija. Nieki, mīlā! Tas tomēr ir tikai optisks efekts.
Betija. Tomēr neomulīgi, kad tāds optisks defekts tev draud.
Nensija. Viņas vārdi man likās tādi kā kaut kur dzirdēti.
Mērija. Nu protams: jūs taču esat mācījusies koledžā!
Džordžs. Pie velna visas sievietes, Džamil! Ejam!
Mērija. Es ceru, ka tas neattiecas uz mums!
Džamils. Kā pavēlat, sahib.
Džordžs. Tas «ejam» attiecas, mīlā.
Mērija. Tu esi ļoti laipns.

VISI DODAS TĀLĀK.

Nensija. Ak Dievs - ja kāds vismaz būtu iedomājies ko dzeramu paņemt līdz!
Džordžs. Arī mani šī doma urda.
Mērija. Un tā, protams, biju es, kas neiedomājās paņemt dzeramo!
Betija. Ko jūs runājat, lēdij - skaidrs, ka par ūdeni padomāt bija tās otrās dāmas pienākums!
Nensija. Ko?!

Džordžs. Jāatzīst, ka es nedomāju par ūdeni.
Nensija. Es arī ne. Es domāju par ananāsu sulu vai kokosriekstu.
Džamils. Kokosrieksti aug gabaliņu tālāk, mem.
Nensija. Tad jau mēs drīz līdz tiem nokļūsim.
Džamils. Protams, mem.
Mērija (Betijai). Jūs lieliski viņai sadevāt, mazā!
Betija. Tas bija mans pienākums, lēdij.
Mērija. Kā jūs sauc?
Betija. Betija, lēdij.
Mērija. Sauciet mani vienkārši par Mēriju, Betij.
Betija. Labi, Mērij.

Spīdola (parādās). Vēl cīņa nav galā!

VISI ATKRĪT SMILTĪS.

Spīdola. Tā nebeigsies! Tev, Lāčplēsi, Spīdola palīgā ies! (Pazūd.)

Džordžs. Jāteic, ka šai tuksnesī ir visai vienveidīgs repertuārs.
Džamils. Toties te ir visskaistākie saulrieti, sahib.
Mērija. Pie velna, Džamil! Kur tad tie ir?!

Džordžs. Ko es dzirdu, Mērij: tu lādies?!

Mērija. Katrs manā vietā te lādētos!

Nensija. Es, piemēram, nelādos.

Betija. Turi muti, netīrā palaistuve!

Nensija. Ko?!

Betija (Mērijai). Nu? Kā es viņai sadevu? Vai labi?
Džordžs. Neaizmirstiet, dārgās dāmas, ka mēs tomēr pārstāvam
Rietumeiropas kultūru! Lai arī Sahārā. Un vēl jo vairāk tieši tāpēc.
Mērija. Protams, Džordž.
Džordžs. Tad ejam tālāk.
Džamils. Kā pavēlat, sahib.

VISI DODAS TĀLĀK.

Nensija. Es atcerējos, ko nozīmē šie vārdi, Džordž.
Džordžs. Kādi vārdi, Nensij?
Nensija. Tie ko sacīja tā sieviete... nu - mirāža... fatamorgāna...
Džordžs. Man prieks par tavu atmiņu, Nensij.
Nensija. Tā ir kāda sena maoru lūgšana.
Mērija. Nemaz nezināju, ka koledžās maoru lūgšanas māca.
Betija. To jūs trāpīgi pateicāt, Mērij!
Nensija. Mans Dievs! Kāpēc tu paņēmi līdzī šīs divas briesmīgās sievietes,
Džordž?
Džordžs. Redzi, Nensij: viena no viņām - Mērija - ir mana sieva, bet tā otra
- tas ir ļoti jauks radījums.
Nensija. Jums, vīriešiem, ir dīvaina gaume.
Mērija. Priecājos, ka jūs beidzot to pamanījāt. (Nokrīt.) Es vairs nevaru
tālāk paiet...

VISI APSTĀJAS.

Betija. Saņemieties, Mērij! Vēl mazu gabaliņu!
Džordžs. Atpūtīsimies.
Džamils. Kā pavēlat, sahib.

VISI ATKRĪT SMILTĪS.
PARĀDĀS SPĪDOLA.

Visi (izņemot Džamilu). Atkal!
Spīdola. Vēl cīņa nav galā! Tā nebeigsies! Tev, Lāčplēsi, Spīdola palīgā ies!
(Pazūd.)

Džordžs. Nolādēts! Man tā maoru lūgšana ir jau līdz kaklam!
Nensija. Bet varbūt, ka tā mums palīdzēs, Džordž?
Džordžs. Pie velna, Džamil! Cik tālu vēl ir tas tavs sasodītais saulriets?!

Džamils. Tāds gabaliņš vēl ir, sahib.
Džordžs. Tad ejam, kamēr es vēl neesmu sajucis prātā!
Mērija. Es atsakos! Es vairs nevaru paiet.
Nensija. Lai viņa paliek, Džordž.
Betija. Nē! Mēs nevaram viņu tā atstāt! Ņemsim katra aiz savas kājas un
vilksim!
Džordžs. Jā, tā tomēr bija viņas ideja par saulrietu. Velciet!
Džamils. Ejam, sahib?
Džordžs. Ejam!

VISI VIRZĀS TĀLĀK, NENSIJA UN BETIJA VELK AIZ KĀJĀM MĒRIJU. PARĀDĀS
SPĪDOLA. VISI APSTĀJAS.

Džordžs. Ak Dievs - ja viņa vismaz nomainītu plati!
Spīdola. Vēl cīņa nav galā! Tā nebeigsies! Tev, Lāčplēsi, Spīdola palīgā ies!
(Pazūd.)

Džordžs. Nekā. Jocīga tauta tie maori.

Mērija. Ardievu, Džordž! Es mirstu, tāpēc piedodu tev visu - pat to, ka tu krāpi mani ar Nensiju.

Džordžs. Paldies, Mērij - tik ilgi es gaidīju šo brīdi!

Betija. Es, protams, esmu tikai nabaga palaistuve, lēdij...

Mērija. Nomierinieties, bērns: es jūs neuzskatu par palaistuvi.

Nensija. Un mani?

Mērija. Tevi gan! (Nomirst.)

Džamils. Tā kā būtu laiks kustēties, sahib: mēs nokavēsim saulrietu.

Džordžs. Celies, Betij!

Betija. Es vairs nespēju piecelties, milord - tur laikam vainīgs tas optiskais defekts.

Džordžs. Labi, tad Nensija tevi vilks.

Nensija. Lai notiek, Džordž, bet ko darīsim ar Mēriju?

Džordžs. Viņu vilkšu es - tik daudz gadu tomēr laimīgā laulībā pavadīts.

Nensija. Tu esi īsts džentlmenis, Džordž.

Džordžs. Un palikšu tāds līdz pat savai pēdējai stundiņai. Ejam, Džamil!

Džamils. Kā pavēlat, sahib.

VISI DODAS TĀLĀK, LĪDZ NENSIJA PAKRĪT. VISI APSTĀJAS.

Nensija. Šķiet, ka es arī mirstu, Džordž.

Džordžs. Un Betija?

Nensija. Ir jau mirusi.

Džordžs. Nabaga mazā...

Nensija. Kā tur tā mirāža teica: vēl cīņa nav galā, tā nebeigsies...

Džordžs. Tikai ne to, Nensij! Tikai ne to!

Nensija. Ardievu, Džordž! (Nomirst.)

Džordžs. Ardievu, Nensij! Viņa bija ļoti izglītota sieviete, Džamil. (Pakrīt.)

Džamils. Skatieties, sahib - saulriets!

PARĀDĀS SPĪDOLA.

Džordžs. Saulriets. Un tā briesmīgā sieviete arī. Bet es laikam arī mirstu, Džamil.

Džamils. Protams, sahib. Tas ir neizbēgami.

Spīdola. Vēl cīņa...

Džordžs. Klusē!!!... Ak, vēl pirms nāves... viskiju... un sodu...

Džamils. Man ir tikai soda, sahib.

Džordžs. Nolādēts!

Džamils. Bet cik skaists saulriets! Visskaistākie saulrieti tomēr ir Sahārā.
Vai nav tiesa, sahib?

Džordžs. Džamil... pie velna visus saulrietus... pasaki man pirms nāves...
kā tevi patiesībā sauc?

Džamils. Ivans, sahib.

Džordžs. Un uzvārdā?

Džamils. Susaņins.

Džordžs. Zinu... Musorgskis... (Nomirst.)
Džamils. Ei! Mūžam mainīgā!
Spīdola. Ko vajag?
Džamils. Mainies ir tu uz augšu!
Spīdola. Labi.

BEIGAS

1994